

FØLGESKRIVELSE

fra: sekretariatet

til: konventet

Tidl. dok. nr.: CONV 820/1/03 REV 1, 797/1/03 REV 1

Vedr.: **Udkast til traktat om indførelse af en forfatning for Europa**

Hermed følger til medlemmerne af konventet teksten til forfatningsudkastet, som formanden for konventet forelagde for Det Europæiske Råd i Thessaloniki den 20. juni 2003.

Udkast til

TRAKTAT
OM INDFØRELSE AF

EN FORFATNING
FOR EUROPA

FORELAGT
DET EUROPÆISKE RÅD I THESSALONIKI

DEN 20. JUNI 2003

FORORD

Det Europæiske Råd konstaterede på mødet i Laeken (Belgien) den 14.-15. december 2001, at EU stod foran et afgørende vendepunkt i sin eksistens, og indkaldte på den baggrund Konventet om Den Europæiske Unions fremtid.

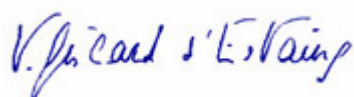
Konventet fik til opgave at fremsætte forslag på tre områder: det europæiske projekt og de europæiske institutioner skal bringes nærmere på borgerne, det politiske liv og det europæiske politiske område skal struktureres i et udvidet EU, og EU skal gøres til en stabiliserende faktor og et holdepunkt i en ny verdensorden.

Konventet har besvaret spørgsmålene i Laeken-erklæringen:

- det foreslår en bedre fordeling af EU's og medlemsstaternes kompetencer
- det anbefaler at slå traktaterne sammen og give EU status som juridisk person
- det foretager en forenkling af EU's instrumenter
- det foreslår foranstaltninger for at øge demokratiet, gennemsigtigheden og effektiviteten i Den Europæiske Union ved at udvide de nationale parlamenters bidrag til legitimiteten i det europæiske projekt, forenkle beslutningsprocessen og få de europæiske institutioner til at fungere på en mere gennemsigtig og forståelig måde
- det fastsætter de nødvendige foranstaltninger for at forbedre hver af de tre EU-institutioners struktur og styrke deres rolle under hensyntagen navnlig til følgerne af udvidelsen.

I Laeken-erklæringen blev der desuden rejst det spørgsmål, om forenklingen og omarbejdningen af traktaterne ikke bør føre til vedtagelse af en forfatningstekst. Drøftelserne i konventet er nu mundet ud i udarbejdelsen af et udkast til traktat om indførelse af en forfatning for Europa, der opnåede bred konsensus på plenarmødet den 13. juni 2003.

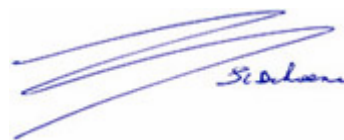
Det er denne tekst, vi i dag den 20. juni 2003 på Det Europæiske Konvents vegne forelægger Det Europæiske Råd i Thessaloniki, idet det er vort ønske, at den kan danne grundlag for en fremtidig traktat om indførelse af en europæisk forfatning.

Valéry Giscard d'Estaing
Formand for konventet

Giuliano Amato
Næstformand

Jean-Luc Dehaene
Næstformand

Udkast til

TRAKTAT OM INDFØRELSE AF EN FORFATNING FOR EUROPA

PRÆAMBEL

Χρώμεθα γὰρ πολιτεία... καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ εἰς ὀλίγους ἀλλ' εἰς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται.

Den statsform, vi har, ... kaldes demokrati, fordi styret ikke er samlet hos nogle få, men hos flertallet.

Thukydid II, 37

som er bevidste om, at Europa er et kulturbærende kontinent, og at dets indbyggere, der er kommet i bølger siden menneskehedens første dage, lidt efter lidt har udviklet de værdier, der er humanismens grundlag: lighed mellem mennesker, frihed og respekt for fornuften,

som har ladet sig inspirere af Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv, hvis værdier som en stadig nærværende del af den europæiske kulturarv har fået tanken om menneskets centrale rolle og ukrænkelige og umistelige rettigheder samt om respekten for lov og ret til at rodfæste sig i samfundslivet,

som er sikre på, at Europa, der nu er samlet, ønsker at fortsætte ad denne civilisationens, fremskridtets og velstandens vej til gavn for alle sine indbyggere, herunder de svageste og de dårligst stillede, at det fortsat vil være et kontinent, der er åbent over for kultur, viden og sociale fremskridt, og at det ønsker at uddybe det offentlige livs demokratiske og åbne karakter og virke for fred, retfærdighed og solidaritet i verden,

som er overbeviste om, at Europas folk, samtidig med at de bevarer stoltheden over deres identitet og nationale historie, er fast besluttet på at lægge tidligere tiders splittelse bag sig og i stadig tættere forening udforme deres fælles skæbne,

som er overbeviste om, at Europa "forenet i mangfoldighed" giver dem de bedste muligheder for med respekt for den enkeltes rettigheder og i bevidsthed om deres ansvar over for kommende generationer og over for verden at videreføre det store forehavende, der gør Europa til et privilegeret område for menneskenes forhåbninger,

som er medlemmerne af Det Europæiske Konvent taknemmelige for at have udformet denne forfatning på vegne af Europas borgere og stater,

[som efter at have udvekslet deres fuldmagter i forskriftsmæssig form er nået til enighed om følgende bestemmelser:]

DEL I

AFSNIT I: DEFINITION AF UNIONEN OG DENS MÅL

Artikel 1: Oprettelse af Unionen

1. Ved denne forfatning, der afspejler de europæiske borgeres og stateres vilje til at skabe en fælles fremtid, oprettes Den Europæiske Union, som medlemsstaterne tildeler kompetencer for at nå deres fælles mål. Unionen samordner de politikker, medlemsstaterne fører for at nå disse mål, og udøver på fællesskabsgrundlag de kompetencer, medlemsstaterne tildeler den.
2. Unionen er åben for alle europæiske stater, der respekterer dens værdier og forpligter sig til at fremme dem i fællesskab.

Artikel 2: Unionens værdier

Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne. Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ikke-forskelsbehandling.

Artikel 3: Unionens mål

1. Unionens mål er at fremme freden, sine værdier og befolkningernes velfærd.
2. Unionen giver borgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser og et indre marked med fri og lige konkurrence.
3. Unionen arbejder for et Europa med bæredygtig udvikling baseret på en afbalanceret økonomisk vækst, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæftigelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten. Den fremmer videnskabelige og teknologiske fremskridt.

Den bekæmper social udstødelse og forskelsbehandling og fremmer social retfærdighed og beskyttelse, ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og beskyttelse af børns rettigheder.

Den fremmer økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne.

Unionen respekterer medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed og sikrer, at den europæiske kulturarv beskyttes og udvikles.

4. Unionen forsvarer og fremmer i forbindelserne med den øvrige verden sine værdier og interesser. Den bidrager til fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling af jorden, solidaritet og gensidig respekt folkene imellem, fri og fair handel, udryddelse af fattigdom og beskyttelse af menneskerettighederne, især børns rettigheder, samt nøje overholdelse og udvikling af folkeretten, navnlig overholdelse af principperne i De Forenede Nationers pagt.
5. Disse værdier søges virkeliggjort med passende midler inden for de beføjelser, der er tildelt Unionen i denne forfatning.

Artikel 4: Grundlæggende friheder og ikke-forskelsbehandling

1. Unionen sikrer, at der i EU er fri bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital samt etableringsfrihed i overensstemmelse med denne forfatnings bestemmelser.
2. Enhver forskelsbehandling udøvet på grundlag af nationalitet er forbudt inden for denne forfatnings anvendelsesområde, dog med forbehold af dens særlige bestemmelser.

Artikel 5: Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne

1. Unionen respekterer medlemsstaternes nationale identitet, som den kommer til udtryk i deres grundlæggende politiske og forfatningsmæssige strukturer, herunder regionalt og lokalt selvstyre. Den respekterer deres centrale statslige funktioner, herunder funktioner, der skal sikre deres territoriale integritet og opretholdelse af lov og orden samt beskyttelse af den indre sikkerhed.
2. I medfør af princippet om loyalt samarbejde respekterer Unionen og medlemsstaterne hinanden og bistår hinanden ved gennemførelsen af de opgaver, der følger af forfatningen.

Medlemsstaterne letter Unionens gennemførelse af dens opgaver og afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der kan bringe virkeliggørelsen af målene i forfatningen i fare.

Artikel 6: Juridisk person

Unionen har status som juridisk person.

AFSNIT II: GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER OG UNIONSBOGERSKAB

Artikel 7: Grundlæggende rettigheder

1. Unionen anerkender de rettigheder, friheder og principper, der findes i chartret om grundlæggende rettigheder, som udgør denne forfatnings del II.
2. Unionen bestræber sig på at tiltræde den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Tiltrædelse af denne konvention ændrer ikke Unionens beføjelser som fastsat i denne forfatning.
3. De grundlæggende rettigheder, som de er garanteret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, og som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, udgør generelle principper i EU-retten.

Artikel 8: Unionsborgerskab

1. Unionsborgerskab har enhver, der er statsborger i en medlemsstat. Unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab og træder ikke i stedet for dette.
2. Enhver unionsborger har de rettigheder og er underlagt de pligter, der er indeholdt i denne forfatning. Enhver unionsborger
 - har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område
 - har valgret og er valgbar ved valg til Europa-Parlamentet og ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor den pågældende har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat

- nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, som den pågældende er statsborger i, ikke er repræsenteret, beskyttelse hos enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheder på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat
 - har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet, henvende sig til Den Europæiske Ombudsmand samt skrive til Unionens institutioner og rådgivende organer på et af forfatningens sprog og få svar på samme sprog.
3. Disse rettigheder udøves med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i denne forfatning og i gennemførelsesbestemmelserne hertil.

AFSNIT III: UNIONENS BEFØJELSER

Artikel 9: Grundlæggende principper

1. Afgrænsningen af Unionens beføjelser er underlagt princippet om kompetencetildeling. Udøvelsen af Unionens beføjelser er underlagt nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.
2. I medfør af princippet om kompetencetildeling handler Unionen inden for rammerne af de beføjelser, som medlemsstaterne har tildelt den i forfatningen, med henblik på at opfylde de mål, der er fastsat heri. Beføjelser, der ikke er tildelt Unionen i forfatningen, forbliver hos medlemsstaterne.
3. I medfør af nærhedsprincippet handler Unionen på de områder, der ikke hører ind under dens enekompetence, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne på centralt, regionalt eller lokalt plan, men på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger bedre kan nås på EU-plan.

Unionens institutioner anvender nærhedsprincippet i overensstemmelse med protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, der er knyttet som bilag til forfatningen. De nationale parlamenter sikrer, at dette princip overholdes i overensstemmelse med proceduren i denne protokol.

4. I medfør af proportionalitetsprincippet går indholdet og formen af Unionens handling ikke videre end nødvendigt for at nå forfatningens mål.

Institutionerne anvender proportionalitetsprincippet i overensstemmelse med den protokol, der er nævnt i stk. 3.

Artikel 10: EU-retten

1. Forfatningen og den ret, der vedtages af Unionens institutioner under udøvelsen af de beføjelser, der er tildelt denne, har forrang frem for medlemsstaternes ret.
2. Medlemsstaterne træffer alle almindelige eller særlige foranstaltninger for at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af forfatningen eller af retsakter vedtaget af EU-institutionerne.

Artikel 11: Kompetencekategorier

1. Når Unionen i forfatningen tildeles enekompetence på et bestemt område, er det kun Unionen, der kan lovgive og vedtage juridisk bindende retsakter, og medlemsstaterne har kun beføjelse hertil efter bemyndigelse fra Unionen eller med henblik på at gennemføre de retsakter, som Unionen vedtager.

2. Når Unionen i forfatningen på et bestemt område tildeles en kompetence, som den deler med medlemsstaterne, har Unionen og medlemsstaterne beføjelse til at lovgive og vedtage juridisk bindende retsakter på dette område. Medlemsstaterne udøver deres kompetence, i det omfang Unionen ikke har udøvet sin eller er ophørt med at udøve den.
3. Unionen har kompetence til at fremme og sikre samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker.
4. Unionen har kompetence til at definere og gennemføre en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik.
5. På visse områder og på de betingelser, der er fastlagt i forfatningen, har Unionen beføjelse til at gennemføre tiltag for at understøtte, koordinere eller supplere medlemsstaternes indsats, uden at denne beføjelse dog træder i stedet for medlemsstaternes beføjelser på disse områder.
6. Omfanget af og de nærmere bestemmelser for Unionens udøvelse af beføjelser fastlægges i de specifikke bestemmelser for de enkelte områder i del III.

Artikel 12: Områder med enekompetence

1. Unionen har enekompetence til at fastlægge de konkurrenceregler, der er nødvendige for det indre markeds funktion, samt regler på følgende områder:
 - den monetære politik for de medlemsstater, der har indført euroen
 - den fælles handelspolitik
 - toldunionen
 - bevarelsen af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik.

2. Unionen har enekompetence til at indgå internationale aftaler, når indgåelsen er nævnt i en EU-retsakt, når den er nødvendig for at give Unionen mulighed for at udøve sin kompetence på internt plan, eller når den berører en intern EU-retsakt.

Artikel 13: Områder med delt kompetence

1. Unionen deler kompetence med medlemsstaterne, når forfatningen tildeler den en kompetence, der ikke vedrører de områder, der er nævnt i artikel 12 og 16.
2. Der er delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne på følgende hovedområder:
 - det indre marked
 - området med frihed, sikkerhed og retfærdighed
 - landbrug og fiskeri, undtagen bevarelse af havets biologiske ressourcer
 - transport og transeuropæiske net
 - energi
 - social- og arbejdsmarkedspolitik for så vidt angår aspekterne i del III
 - økonomisk, social og territorial samhørighed
 - miljø
 - forbrugerbeskyttelse
 - fælles sikkerhedsproblemer på folkesundhedsområdet.
3. På områderne forskning, teknologisk udvikling og rumfart har Unionen kompetence til at gennemføre tiltag, navnlig til at fastlægge og iværksætte programmer, dog således at udøvelsen af denne kompetence ikke kan føre til, at medlemsstaterne forhindres i at udøve deres kompetence.

4. På områderne udviklings samarbejde og humanitær bistand har Unionen kompetence til at iværksætte tiltag og føre en fælles politik, dog således at udøvelsen af denne kompetence ikke kan føre til, at medlemsstaterne forhindres i at udøve deres kompetence.

Artikel 14: Samordning af de økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikkerne

1. Unionen vedtager foranstaltninger med henblik på at sikre samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker, navnlig ved at fastlægge de overordnede retningslinjer for disse politikker. Medlemsstaterne samordner deres økonomiske politikker i Unionen.
2. Der gælder specifikke bestemmelser for de medlemsstater, der har indført euroen.
3. Unionen vedtager foranstaltninger med henblik på at sikre samordning af medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, navnlig ved at fastlægge retningslinjer for disse politikker.
4. Unionen kan vedtage initiativer med henblik på at sikre samordning af medlemsstaternes social- og arbejdsmarkedspolitik.

Artikel 15: Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

1. Unionens kompetence inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik omfatter alle udenrigspolitiske områder samt alle spørgsmål vedrørende Unionens sikkerhed, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik, der kan føre til et fælles forsvar.
2. Medlemsstaterne støtter aktivt og uforbeholdent Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ånd af loyalitet og gensidig solidaritet og respekterer de retsakter, Unionen vedtager på dette område. De afstår fra enhver handling, der strider mod Unionens interesser eller kan skade dens effektivitet.

Artikel 16: Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag

1. Unionen kan gennemføre understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag.
2. Områderne med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag er på europæisk plan:
 - industri
 - beskyttelse og forbedring af menneskers sundhed
 - uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport
 - kultur
 - civilbeskyttelse.
3. Juridisk bindende retsakter vedtaget af Unionen på grundlag af de specifikke bestemmelser for disse områder i del III kan ikke omfatte harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Artikel 17: Flexibilitetsbestemmelse

1. Såfremt en handling fra Unionens side viser sig påkrævet inden for rammerne af de politikker, der er fastlagt i del III, for at nå et af målene i forfatningen, og forfatningen ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, træffer Ministerrådet på forslag af Kommissionen og efter at have indhentet godkendelse fra Europa-Parlamentet med enstemmighed passende bestemmelser herom.
2. Kommissionen gør inden for rammerne af proceduren for kontrol med overholdelsen af nærhedsprincippet i artikel 9, stk. 3, medlemsstaternes nationale parlamenter opmærksom på forslag, der bygger på denne artikel.
3. Bestemmelser, der vedtages på grundlag af denne artikel, kan ikke omfatte harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser i de tilfælde, hvor en sådan harmonisering ikke er mulig i henhold til forfatningen.

AFSNIT IV: UNIONENS INSTITUTIONER

Kapitel I - Institutionel ramme

Artikel 18: Unionens institutioner

1. Unionen har en fælles institutionel ramme, der tager sigte på

- at forfølge Unionens mål
- at fremme Unionens værdier
- at tjene Unionens, dens borgeres og dens medlemsstaters interesser

og at sikre sammenhæng, effektivitet og kontinuitet i de politikker og tiltag, den gennemfører for at nå sine mål.

2. Denne institutionelle ramme består af:

Europa-Parlamentet

Det Europæiske Råd

Ministerrådet

Europa-Kommissionen

Domstolen.

3. Hver institution handler inden for rammerne af de beføjelser, der er tildelt den ved forfatningen, og i overensstemmelse med de procedurer og betingelser, der er fastsat i denne. Institutionerne samarbejder loyalt med hinanden.

Artikel 19: Europa-Parlamentet

1. Europa-Parlamentet udøver den lovgivende funktion og budgetfunktionen sammen med Ministerrådet samt politiske kontrolfunktioner og rådgivende funktioner på de betingelser, der er fastsat i forfatningen. Det vælger Europa-Kommissionens formand.

2. Europa-Parlamentet vælges af de europæiske borgere ved direkte almindelige, frie og hemmelige valg for en mandatperiode på fem år. Antallet af medlemmer må ikke overstige 736. Europas borgere repræsenteres degressivt proportionalt med en mindstetærskel på fire medlemmer af Europa-Parlamentet for hver medlemsstat.

I god tid inden valget til Europa-Parlamentet i 2009, og derefter når det er nødvendigt i forbindelse med efterfølgende valg, vedtager Det Europæiske Råd med enstemmighed på forslag af Europa-Parlamentet og med dets godkendelse en afgørelse om sammensætningen af Europa-Parlamentet i overensstemmelse med ovenstående principper.

3. Europa-Parlamentet vælger sin formand og sit præsidium blandt sine medlemmer.

Artikel 20: Det Europæiske Råd

1. Det Europæiske Råd tilfører Unionen den fremdrift, der er nødvendig for dens udvikling, og fastlægger dens overordnede politiske retningslinjer og prioriteter. Det udøver ingen lovgivende funktioner.
2. Det Europæiske Råd består af medlemsstaternes stats- og regeringschefer samt af sin formand og Kommissionens formand. Unionens udenrigsminister deltager i dets arbejde.
3. Det Europæiske Råd træder sammen hver tredje måned efter indkaldelse fra sin formand. Når dagsordenen kræver det, kan Det Europæiske Råds medlemmer beslutte at lade sig bistå af en minister og for Kommissionens formands vedkommende af en Europa-kommissær. Når situationen kræver det, indkalder formanden til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd.
4. Det Europæiske Råd træffer afgørelse ved konsensus, medmindre andet er fastsat i forfatningen.

Artikel 21: Det Europæiske Råds formand

1. Det Europæiske Råds formand vælges af Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal for en periode på to et halvt år med mulighed for genvalg en gang. Hvis formanden får alvorligt forfald eller har begået en alvorlig forseelse, kan Det Europæiske Råd bringe hans mandat til ophør efter samme procedure.
2. Det Europæiske Råds formand:
 - leder Det Europæiske Råds arbejde og giver impulser hertil
 - sikrer Det Europæiske Råds forberedelse og kontinuitet i samarbejde med formanden for Kommissionen og på grundlag af arbejdet i Det Generelle Råd
 - bestræber sig på at fremme sammenhold og konsensus i Det Europæiske Råd
 - forelægger Europa-Parlamentet en rapport efter hvert møde i Det Europæiske Råd.

Det Europæiske Råds formand varetager i denne egenskab på sit niveau Unionens repræsentation udadtil på de områder, der hører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, uden at dette berører EU-udenrigsministerens kompetencer.

3. Det Europæiske Råds formand må ikke udøve et nationalt mandat.

Artikel 22: Ministerrådet

1. Ministerrådet udøver den lovgivende funktion og budgetfunktionen sammen med Europa-Parlamentet samt politikformulerende og koordinerende funktioner på de betingelser, der er fastsat i forfatningen.
2. Ministerrådet består af en repræsentant udnævnt af hver medlemsstat på ministerniveau for hver enkelt rådssammensætning. Denne repræsentant er alene beføjet til at forpligte den medlemsstat, han eller hun repræsenterer, og til at udøve stemmeretten.
3. Ministerrådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal, medmindre andet er fastsat i forfatningen.

Artikel 23: Ministerrådets sammensætninger

1. Det Generelle og Lovgivende Råd sikrer sammenhæng i Ministerrådets arbejde.

Når Ministerrådet udøver sin funktion som Det Generelle Råd, forbereder det Det Europæiske Råds møder og sørger for opfølgningen heraf sammen med Kommissionen.

Når Ministerrådet udøver sin lovgivende funktion, behandler og vedtager det sammen med Europa-Parlamentet europæiske love og europæiske rammelove i overensstemmelse med forfatningens bestemmelser. I denne funktion omfatter hver medlemsstats repræsentation en eller to repræsentanter på ministerniveau med relevant fagkundskab i spørgsmålene på Ministerrådets dagsorden.

2. Udenrigsrådet udformer Unionens eksterne politikker på grundlag af strategiske retningslinjer fastlagt af Det Europæiske Råd og sikrer sammenhæng i Unionens indsats. Det har Unionens udenrigsminister som formand.
3. Det Europæiske Råd vedtager en europæisk afgørelse om de øvrige rådssammensætninger.
4. Formandskabet for rådssammensætningerne bortset fra Udenrigsrådet varetages af medlemsstaternes repræsentanter i Ministerrådet for en periode på mindst et år på grundlag af en ordning med ligelig rotation. Det Europæiske Råd vedtager en europæisk afgørelse om reglerne for rotationsordningen under hensyn til den europæiske politiske og geografiske balance og medlemsstaternes forskelligartethed.

Artikel 24: Kvalificeret flertal

1. Når Det Europæiske Råd eller Ministerrådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal, defineres kvalificeret flertal som et flertal af medlemsstaterne, der repræsenterer mindst tre femtedele af Unionens befolkning.
2. Hvis Det Europæiske Råd eller Ministerrådet ikke ifølge forfatningen har pligt til at handle på forslag af Kommissionen, eller hvis Det Europæiske Råd eller Ministerrådet ikke handler på initiativ af EU-udenrigsministeren, udgøres det nødvendige kvalificerede flertal af to tredjedele af medlemsstaterne, der repræsenterer mindst tre femtedele af Unionens befolkning.
3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 får virkning den 1. november 2009, efter at valget til Europa-Parlamentet har fundet sted, i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 19.
4. Når europæiske love og europæiske rammelove i henhold til forfatningens del III skal vedtages af Ministerrådet efter en særlig lovgivningsprocedure, kan Det Europæiske Råd på eget initiativ og med enstemmighed efter en behandlingsperiode på mindst seks måneder vedtage en afgørelse, der gør det muligt at vedtage sådanne love eller rammelove efter den almindelige lovgivningsprocedure. Det Europæiske Råd træffer afgørelse efter høring af Europa-Parlamentet og underretning af de nationale parlamenter.

Når Ministerrådet i henhold til forfatningens del III træffer afgørelse med enstemmighed på et bestemt område, kan Det Europæiske Råd på eget initiativ og med enstemmighed vedtage en europæisk afgørelse, der gør det muligt for Ministerrådet at træffe afgørelse med kvalificeret flertal på dette område. Ethvert initiativ, som Det Europæiske Råd tager på grundlag af dette afsnit, meddeles de nationale parlamenter, mindst fire måneder før der træffes afgørelse.

5. Det Europæiske Råds formand og Kommissionens formand deltager ikke i afstemninger i Det Europæiske Råd.

Artikel 25: Europa-Kommissionen

1. Europa-Kommissionen fremmer de almene europæiske interesser og tager passende initiativer med henblik herpå. Den overvåger anvendelsen af bestemmelserne i forfatningen og af de bestemmelser, der træffes af institutionerne på grundlag heraf. Den drager omsorg for gennemførelsen af EU-retten under Domstolens kontrol. Den gennemfører budgettet og forvalter programmerne. Den udøver koordinerings-, gennemførelses- og forvaltningsfunktioner på de betingelser, der er fastsat i forfatningen. Bortset fra den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og de øvrige tilfælde, der er nævnt i forfatningen, varetager den Unionens repræsentation udadtil. Den er initiativtager til Unionens årlige og flerårige programmering med henblik på indgåelse af interinstitutionelle aftaler.
2. Medmindre andet er fastsat i forfatningen, kan lovgivningsmæssige EU-retsakter kun vedtages på forslag af Kommissionen. Andre retsakter vedtages på forslag af Kommissionen, når dette er fastsat i forfatningen.

3. Kommissionen er et kollegium, der består af formanden, EU-udenrigsministeren/næstformanden og tretten Europa-kommissærer valgt på grundlag af en ordning med ligelig rotation mellem medlemsstaterne. Denne ordning fastsættes ved en europæisk afgørelse vedtaget af Det Europæiske Råd på grundlag af følgende principper:
 - a) Medlemsstaterne behandles fuldstændig ligeligt for så vidt angår fastlæggelsen af rækkefølgen og varigheden af deres statsborgeres medlemskab af kollegiet; følgelig kan differencen mellem det samlede antal tjenesteperioder varetaget af statsborgere fra to givne medlemsstater aldrig overstige én;
 - b) hvert af de på hinanden følgende kollegier sammensættes således, at den demografiske og geografiske spredning i samtlige Unionens medlemsstater afspejles på tilfredsstillende måde, jf. dog litra a).

Kommissionens formand udnævner kommissærer uden stemmeret, der vælges efter samme kriterier som kollegiets medlemmer, og som kommer fra alle de øvrige medlemsstater.

Disse ordninger får virkning den 1. november 2009.

4. Kommissionen udfører sine opgaver i fuldkommen uafhængighed. Europa-kommissærerne og kommissærerne må ved udførelsen af deres pligter hverken søge eller modtage instruktioner fra nogen regering eller noget andet organ.
5. Kommissionen er som kollegium ansvarlig over for Europa-Parlamentet. Formanden for Kommissionen er ansvarlig over for Europa-Parlamentet for kommissærernes aktiviteter. Europa-Parlamentet kan vedtage et mistillidsvotum til Kommissionen efter procedurene i artikel III-238. Hvis der vedtages et sådant mistillidsvotum, skal Europa-kommissærerne og kommissærerne samlet nedlægge deres hverv. Kommissionen varetager dog de løbende forretninger, indtil der er udnævnt et nyt kollegium.

Artikel 26: Europa-Kommissionens formand

1. Under hensyntagen til valget til Europa-Parlamentet og efter passende høringer foreslår Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal Europa-Parlamentet en kandidat til posten som formand for Kommissionen. Denne kandidat vælges af Europa-Parlamentet med et flertal af dets medlemmer. Hvis denne kandidat ikke får flertal, foreslår Det Europæiske Råd inden en måned Europa-Parlamentet en ny kandidat efter samme procedure.

2. Hver medlemsstat, der i henhold til rotationsordningen skal indstille kandidater, opstiller en liste med tre personer - hvorpå begge køn er repræsenteret - som den anser for kvalificerede til at udøve hvervet som Europa-kommissær. Med henblik på udnævnelse af de tretten Europa-kommissærer, der udvælges på grundlag af deres duelighed, europæiske engagement og uomtvistelige uafhængighed, udpeger den valgte formand en person fra hver liste. Formanden, de personer, der er udpeget til medlemmer af kollegiet, herunder den fremtidige EU-udenrigsminister, samt de personer, der er udpeget til kommissærer uden stemmeret, skal godkendes samlet af Europa-Parlamentet ved afstemning. Kommissionens mandatperiode er fem år.

3. Formanden for Kommissionen
 - fastlægger retningslinjerne for Kommissionens arbejde
 - træffer afgørelse om Kommissionens interne organisation for at sikre sammenhæng, effektivitet og kollegialitet i dens arbejde
 - udnævner næstformænd blandt kollegiets medlemmer.

En Europa-kommissær eller kommissær træder tilbage, hvis formanden anmoder herom.

Artikel 27: Unionens udenrigsminister

1. Det Europæiske Råd udnævner med kvalificeret flertal og med samtykke fra Kommissionens formand Unionens udenrigsminister. Denne varetager Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det Europæiske Råd kan bringe hans eller hendes hverv til ophør efter samme procedure.
2. EU-udenrigsministeren bidrager med sine forslag til udformningen af den fælles udenrigspolitik og gennemfører den som Ministerrådets bemyndigede. Det samme gælder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.
3. EU-udenrigsministeren er en af Europa-Kommissionens næstformænd. EU-udenrigsministeren er ansvarlig for de eksterne forbindelser og for koordineringen af de andre aspekter af Unionens optræden udadtil. I forbindelse med varetagelsen af disse ansvarsområder i Kommissionen og kun med hensyn til disse er EU-udenrigsministeren underlagt de procedurer, der gælder for Kommissionen.

Artikel 28: Domstolen

1. Domstolen omfatter Europa-Domstolen, Retten og et antal specialretter. Den sikrer overholdelse af lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af forfatningen.

Medlemsstaterne tilvejebringer de appelmuligheder, der er nødvendige for at sikre en effektiv retsbeskyttelse på EU-rettens område.

2. Europa-Domstolen består af en dommer fra hver medlemsstat og bistås af generaladvokater.

Retten består af mindst en dommer fra hver medlemsstat; antallet af dommere fastsættes i Domstolens statut.

Til dommere og generaladvokater ved Europa-Domstolen og dommere ved Retten vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som opfylder betingelserne i artikel III-256 til III-257; de udnævnes af medlemsstaternes regeringer ved fælles overenskomst for en mandatperiode på seks år; afgående medlemmer kan genudnævnes.

3. Domstolen

- træffer afgørelse i sager anlagt af en medlemsstat, en institution eller fysiske og juridiske personer i henhold til bestemmelserne i del III
- træffer afgørelse i præjudicielle spørgsmål efter anmodning fra de nationale domstole om fortolkning af EU-retten eller om gyldigheden af retsakter vedtaget af institutionerne
- træffer afgørelse i de øvrige tilfælde, der er nævnt i forfatningen.

Kapitel II - Andre institutioner og organer

Artikel 29: Den Europæiske Centralbank

1. Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbanker udgør Det Europæiske System af Centralbanker. Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbanker i de medlemsstater, der har indført Unionens valuta, euroen, fører Unionens monetære politik.
2. Det Europæiske System af Centralbanker styres af Den Europæiske Centralbanks besluttende organer. Hovedmålet for Det Europæiske System af Centralbanker er at fastholde prisstabilitet. Uden at dette berører målet om prisstabilitet, støtter systemet de generelle økonomiske politikker i Unionen med henblik på at bidrage til gennemførelsen af Unionens mål. Systemet udøver alle andre centralbankfunktioner i overensstemmelse med bestemmelserne i del III og i statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank.
3. Den Europæiske Centralbank er en institution, der har status som juridisk person. Den har eneret til at bemyndige udstedelse af euro. Den er uafhængig i udøvelsen af sine beføjelser, og den er finansielt uafhængig. Unionens institutioner og organer samt medlemsstaternes regeringer forpligter sig til at respektere dette princip.
4. Den Europæiske Centralbank vedtager de foranstaltninger, der er nødvendige for udøvelsen af dens funktioner, i henhold til artikel III-74 til III-81 og på de betingelser, der er fastsat i statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank. I henhold til samme bestemmelser bevarer de medlemsstater, der ikke har indført euroen, og deres centralbanker deres beføjelser på det monetære område.
5. Den Europæiske Centralbank skal inden for sine kompetenceområder høres om ethvert udkast til EU-retsakt og om ethvert udkast til national retsforordning og kan afgive udtalelse.

6. Den Europæiske Centralbanks besluttende organer, deres sammensætning og de nærmere bestemmelser om deres funktion er fastsat i artikel III-82 til III-85 og i statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank.

Artikel 30: Revisionsretten

1. Revisionsretten er den institution, der varetager revisionen af regnskaberne.
2. Den reviderer regnskaberne for alle Unionens indtægter og udgifter og sikrer sig, at den økonomiske forvaltning har været forsvarlig.
3. Den består af en statsborger fra hver medlemsstat. Medlemmerne udøver deres hverv i fuldkommen uafhængighed.

Artikel 31: Unionens rådgivende organer

1. Europa-Parlamentet, Ministerrådet og Kommissionen bistås af et Regionsudvalg og et Økonomisk og Socialt Udvalg med rådgivende funktioner.
2. Regionsudvalget består af repræsentanter for regionale og lokale myndigheder, der enten skal være valgt til en regional eller lokal myndighed eller være politisk ansvarlige over for en valgt forsamling.
3. Det Økonomiske og Sociale Udvalg består af repræsentanter for arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer og organisationer for andre aktører, der er repræsentative for civilsamfundet, navnlig på det socioøkonomiske, borgerretlige, faglige og kulturelle område.
4. Regionsudvalgets og Det Økonomiske og Sociale Udvalgs medlemmer må ikke være bundet af nogen instruktion. De udfører deres hverv i fuldkommen uafhængighed og i Unionens almindelige interesse.

5. Reglerne for disse udvalgs sammensætning, udpegelse af medlemmerne, deres opgaver og deres funktion er fastsat i artikel III-288 til III-294 i del III. Reglerne for sammensætningen revideres med jævne mellemrum af Ministerrådet på forslag af Kommissionen under hensyn til den økonomiske, sociale og demografiske udvikling i Unionen.

AFSNIT V: UDØVELSE AF UNIONENS BEFØJELSER

Kapitel I: Fælles bestemmelser

Artikel 32: Unionens retsakter

1. Når Unionen udøver de beføjelser, den har fået tildelt i forfatningen, anvender den i overensstemmelse med bestemmelserne i del III følgende juridiske instrumenter: europæiske love, europæiske rammelove, europæiske bekendtgørelser, europæiske afgørelser, henstillinger og udtalelser.

En europæisk lov er en almengyldig lovgivningsmæssig retsakt. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

En europæisk rammelov er en lovgivningsmæssig retsakt, der er bindende for enhver medlemsstat, som den er rettet til, med hensyn til det tilsigtede mål, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

En europæisk bekendtgørelse er en almengyldig ikke-lovgivningsmæssig retsakt til gennemførelse af lovgivningsmæssige retsakter og visse specifikke bestemmelser i forfatningen. Den kan enten være bindende i alle enkeltheder og gælde umiddelbart i hver medlemsstat, eller den kan være bindende for enhver medlemsstat, som den er rettet til, med hensyn til det tilsigtede mål, men overlade det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

En europæisk afgørelse er en ikke-lovgivningsmæssig retsakt, der er bindende i alle enkeltheder. Når den angiver, hvem den er rettet til, er den kun bindende for disse.

Henstillinger og udtalelser vedtaget af institutionerne har ikke bindende virkning.

2. Når Europa-Parlamentet og Ministerrådet får forelagt et forslag til lovgivningsmæssig retsakt, kan de ikke på det pågældende område vedtage retsakter, der ikke er omhandlet i denne artikel.

Artikel 33: Lovgivningsmæssige retsakter

1. Europæiske love og europæiske rammelove vedtages af Europa-Parlamentet og Ministerrådet i fællesskab på forslag af Kommissionen efter den almindelige lovgivningsprocedure i artikel III-298. Hvis de to institutioner ikke når til enighed, er den pågældende retsakt ikke vedtaget.

I de tilfælde, der specifikt er fastsat i artikel III-160, kan europæiske love og europæiske rammelove vedtages på initiativ af en gruppe af medlemsstater, jf. artikel III-298.

2. I de specifikke tilfælde, der er fastsat i forfatningen, vedtages europæiske love og europæiske rammelove af Europa-Parlamentet med deltagelse af Ministerrådet eller af Ministerrådet med deltagelse af Europa-Parlamentet efter særlige lovgivningsprocedurer.

Artikel 34: Ikke-lovgivningsmæssige retsakter

1. Ministerrådet og Kommissionen vedtager europæiske bekendtgørelser eller europæiske afgørelser i de tilfælde, der er nævnt i artikel 35 og 36, samt i de tilfælde, der specifikt er fastsat i forfatningen. Det Europæiske Råd vedtager europæiske afgørelser i de tilfælde, der specifikt er fastsat i forfatningen. Den Europæiske Centralbank vedtager europæiske bekendtgørelser og europæiske afgørelser, når forfatningen bemyndiger den til det.
2. Ministerrådet og Kommissionen samt Den Europæiske Centralbank, når forfatningen bemyndiger den til det, vedtager henstillinger.

Artikel 35: Delegerede bekendtgørelser

1. Kommissionen kan i europæiske love og europæiske rammelove få delegeret beføjelse til at udstede delegerede bekendtgørelser, der udbygger eller ændrer visse ikke-væsentlige elementer i loven eller rammeloven.

Lovene og rammelovene afgrænser udtrykkeligt delegationens formål, indhold, omfang og varighed. De væsentlige elementer på et område kan ikke være omfattet af delegation. Disse elementer er forbeholdt loven eller rammeloven.

2. Lovene og rammelovene fastlægger udtrykkeligt de betingelser, der gælder for delegationen. Disse betingelser kan bestå i følgende:

- Europa-Parlamentet eller Ministerrådet kan beslutte at tilbagekalde delegationen
- den delegerede bekendtgørelse kan kun træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Ministerrådet ikke gør indsigelse inden for den frist, der er fastsat i loven eller rammeloven.

I de tilfælde, der er nævnt i foregående afsnit, træffer Europa-Parlamentet afgørelse med et flertal af medlemmernes stemmer, og Ministerrådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Artikel 36: Gennemførelsesretsakter

1. Medlemsstaterne træffer alle de nationale foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre Unionens juridisk bindende retsakter.
2. Når ensartede betingelser for gennemførelse af Unionens bindende retsakter er nødvendige, kan Kommissionen eller - i specifikke, behørigt begrundede tilfælde samt i de tilfælde, der er fastsat i artikel 39 - Ministerrådet i disse retsakter få tildelt gennemførelsesbeføjelser.
3. De generelle regler og principper for den måde, hvorpå medlemsstaterne udøver kontrol med Unionens gennemførelsesretsakter, fastsættes forud ved europæisk lov.
4. Unionens gennemførelsesretsakter har form af europæiske gennemførelsesbekendtgørelser eller europæiske gennemførelsesafgørelser.

Artikel 37: Fælles principper for Unionens retsakter

1. Når det ikke specifikt fremgår af forfatningen, hvilken type retsakt der skal vedtages i det enkelte tilfælde, træffer institutionerne afgørelse herom under overholdelse af de gældende procedurer og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet i artikel 9.
2. Europæiske love, europæiske rammelove, europæiske bekendtgørelser og europæiske afgørelser skal begrundes og henvise til de forslag og udtalelser, der kræves i henhold til denne forfatning.

Artikel 38: Offentliggørelse og ikrafttrædelse

1. Europæiske love og europæiske rammelove, der vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure, undertegnes af Europa-Parlamentets og Ministerrådets formand. I de andre tilfælde undertegnes de af enten Europa-Parlamentets eller Ministerrådets formand. Europæiske love og rammelove offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende og træder i kraft på det tidspunkt, der er fastsat i retsakterne, eller, hvis et sådant ikke er angivet, på tyvendedagen efter offentliggørelsen.
2. Europæiske bekendtgørelser og europæiske afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til, eller som er rettet til alle medlemsstaterne, undertegnes af formanden for den institution, der vedtager dem, offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende og træder i kraft på det tidspunkt, der er fastsat i retsakterne, eller, hvis et sådant ikke er angivet, på tyvendedagen efter offentliggørelsen.
3. Andre afgørelser meddeles dem, de er rettet til, og får virkning ved denne meddelelse

Kapitel II: Særlige bestemmelser

Artikel 39: Særlige bestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

1. Den Europæiske Union fører en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der bygger på udvikling af gensidig politisk solidaritet mellem medlemsstaterne, fastlæggelse af spørgsmål af almen interesse og opnåelse af en stadig stigende konvergens i medlemsstaternes optræden.

2. Det Europæiske Råd definerer Unionens strategiske interesser og fastlægger målene for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Ministerrådet udformer denne politik inden for rammerne af strategiske retningslinjer fastlagt af Det Europæiske Råd og efter bestemmelserne i del III.
3. Det Europæiske Råd og Ministerrådet vedtager de nødvendige europæiske afgørelser.
4. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik gennemføres af EU-udenrigsministeren og medlemsstaterne under anvendelse af nationale midler og Unionens midler.
5. Medlemsstaterne rådfører sig med hinanden i Det Europæiske Råd og i Ministerrådet om alle udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som er af almen interesse, med henblik på at fastlægge en fælles tilgang. Før der træffes foranstaltninger på den internationale scene eller indgås forpligtelser, der kan berøre Unionens interesser, konsulterer den enkelte medlemsstat de øvrige medlemsstater i Det Europæiske Råd eller i Ministerrådet. Medlemsstaterne sikrer gennem en konvergent optræden, at Unionen kan gøre sine interesser og værdier gældende på den internationale scene. Medlemsstaterne er indbyrdes solidariske.
6. Europa-Parlamentet høres regelmæssigt om de vigtigste aspekter og grundlæggende valg i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og holdes underrettet om udviklingen heri.
7. Europæiske afgørelser om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik vedtages af Det Europæiske Råd og Ministerrådet med enstemmighed, undtagen i de tilfælde, der er omhandlet i del III. De tager stilling på forslag af en medlemsstat, EU-udenrigsministeren eller EU-udenrigsministeren med støtte fra Kommissionen. Der kan ikke vedtages europæiske love eller europæiske rammelove.
8. Det Europæiske Råd kan med enstemmighed beslutte, at Ministerrådet skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal i andre tilfælde end dem, der er omhandlet i del III.

Artikel 40: Særlige bestemmelser vedrørende gennemførelsen af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik

1. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik udgør en integrerende del af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Den sikrer Unionen en operationel kapacitet, der gør brug af civile og militære midler. Unionen kan anvende disse i forbindelse med opgaver uden for Unionens område med henblik på fredsbevarelse, konfliktforebyggelse og styrkelse af den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt. Udførelsen af disse opgaver bygger på kapaciteter tilvejebragt af medlemsstaterne.
2. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik omfatter gradvis udformning af en fælles EU-forsvarspolitik. Denne vil føre til et fælles forsvar, når Det Europæiske Råd med enstemmighed træffer afgørelse herom. Det henstiller i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Unionens politik i henhold til denne artikel berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik; den skal overholde de forpligtelser, der følger af den nordatlantiske traktat for visse medlemsstater, der betragter deres fælles forsvar som omfattet af Den Nordatlantiske Traktats Organisation, og skal være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for denne ramme.

3. Medlemsstaterne stiller civil og militær kapacitet til rådighed for Unionen til gennemførelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik med henblik på at bidrage til opfyldelsen af de mål, Ministerrådet har opstillet. De medlemsstater, der opretter multinationale styrker i fællesskab, kan ligeledes stille disse styrker til rådighed for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

Medlemsstaterne forpligter sig til gradvis at forbedre deres militære kapacitet. Der oprettes et europæisk agentur for forsvarsmateriel, strategisk forskning og militær kapacitet, der skal klarlægge de operationelle behov, fremme foranstaltninger til opfyldelse heraf, bidrage til at påpege og eventuelt iværksætte alle nyttige foranstaltninger til styrkelse af forsvarssektorens industrielle og teknologiske basis, deltage i udformningen af en europæisk kapacitets- og forsvarsmaterielpolitik samt bistå Ministerrådet med at evaluere forbedringen af den militære kapacitet.

4. Europæiske afgørelser om gennemførelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder afgørelser om iværksættelse af en opgave som omhandlet i denne artikel, vedtages af Ministerrådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af EU-udenrigsministeren eller en medlemsstat. EU-udenrigsministeren kan, eventuelt sammen med Kommissionen, stille forslag om anvendelse af både nationale midler og EU-instrumenter.
5. Ministerrådet kan overdrage gennemførelsen af en opgave på EU-plan til en gruppe af medlemsstater for at bevare Unionens værdier og tjene dens interesser. En sådan opgave gennemføres efter bestemmelserne i artikel III-206.
6. De medlemsstater, der opfylder højere kriterier for militær kapacitet, og som indbyrdes har indgået mere bindende forpligtelser på dette område med henblik på mere krævende opgaver, etablerer et struktureret samarbejde inden for rammerne af Unionen. Dette samarbejde er omfattet af bestemmelserne i artikel III-208.

7. Indtil Det Europæiske Råd træffer afgørelse i medfør af stk. 2 i denne artikel, etableres der et tættere gensidigt forsvarssamarbejde inden for rammerne af Unionen. Hvis en af de stater, der deltager i et sådant samarbejde, udsættes for en væbnet aggression på sit område, yder de øvrige deltagende stater som led i dette samarbejde og i overensstemmelse med artikel 51 i De Forenede Nationers pagt den pågældende stat al den militære og anden hjælp og bistand, der ligger inden for deres formåen. Ved gennemførelsen af det tættere gensidige forsvarssamarbejde arbejder de deltagende medlemsstater tæt sammen med Den Nordatlantiske Traktats Organisation. De nærmere bestemmelser om deltagelse i dette samarbejde og om, hvordan det skal fungere, er tillige med de relevante beslutningsprocedurer fastlagt i artikel III-209.
8. Europa-Parlamentet høres regelmæssigt om de vigtigste aspekter og grundlæggende valg i forbindelse med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik og holdes underrettet om udviklingen heri.

Artikel 41: Særlige bestemmelser vedrørende gennemførelse af området med frihed, sikkerhed og retfærdighed

1. Unionen udgør et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed
 - ved at vedtage europæiske love og europæiske rammelove, der om nødvendigt tager sigte på indbyrdes tilnærmelse af de nationale lovgivninger på de områder, der er angivet i del III
 - ved at fremme den gensidige tillid mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder, især på grundlag af gensidig anerkendelse af retslige og udenretslige afgørelser
 - gennem operationelt samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder, herunder politi, toldmyndigheder og andre særlige myndigheder vedrørende forebyggelse og afsløring af strafbare handlinger.

2. De nationale parlamenter kan i forbindelse med området med frihed, sikkerhed og retfærdighed deltage i evalueringsmekanismerne i artikel III-156, og de inddrages i den politiske kontrol med Europols aktiviteter og evalueringen af Eurojusts aktiviteter i overensstemmelse med artikel III-169 og III-172.
3. På området politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager har medlemsstaterne initiativet i overensstemmelse med artikel III-160.

Artikel 42: Solidaritetsbestemmelse

1. Unionen og dens medlemsstater handler i fællesskab på et solidarisk grundlag, hvis en medlemsstat udsættes for et terrorangreb, en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe. Unionen tager alle de instrumenter i brug, der står til dens rådighed, herunder de militære midler, medlemsstaterne stiller til dens rådighed, med henblik på:
 - a) – at forebygge terrortruslen på medlemsstaternes område
 - at beskytte de demokratiske institutioner og civilbefolkningen mod et eventuelt terrorangreb
 - at yde bistand til en medlemsstat på dennes område efter anmodning fra dens politiske myndigheder i tilfælde af et terrorangreb
 - b) – at yde bistand til en medlemsstat på dennes område efter anmodning fra dens politiske myndigheder i tilfælde af en katastrofe.
2. Gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel findes i artikel III-226.

Kapitel III: Forstærket samarbejde

Artikel 43: Forstærket samarbejde

1. Medlemsstater, der ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde inden for rammerne af beføjelser, hvor Unionen ikke har enekompetence, kan anvende Unionens institutioner og udøve disse beføjelser ved anvendelse af de relevante bestemmelser i forfatningen med de begrænsninger og efter de procedurer, der er fastsat i denne artikel og i artikel III-318 til III-325.

Det forstærkede samarbejde tager sigte på at fremme virkeliggørelsen af Unionens mål, beskytte dens interesser og styrke integrationsprocessen. Det er åbent for alle medlemsstater, når det indføres, og når som helst derefter i overensstemmelse med artikel III-321.

2. Bemyndigelsen til at indlede et forstærket samarbejde gives af Ministerrådet som en sidste udvej, når det er fastslået i Ministerrådet, at de hermed tilstræbte mål ikke kan nås inden for en rimelig frist af Unionen som helhed, og på den betingelse, at det omfatter mindst en tredjedel af medlemsstaterne. Ministerrådet træffer afgørelse i overensstemmelse med proceduren i artikel III-322.
3. Kun medlemmer af Ministerrådet, som repræsenterer de stater, der deltager i et forstærket samarbejde, deltager i vedtagelsen af retsakter. Alle medlemsstater kan dog deltage i Ministerrådets forhandlinger.

Enstemmighed kræver kun de deltagende staters repræsentanters stemmer. Kvalificeret flertal defineres som et flertal af de deltagende staters repræsentanters stemmer, der repræsenterer mindst tre femtedele af disse staters befolkninger. Hvis Ministerrådet ikke ifølge forfatningen har pligt til at handle på forslag af Kommissionen, eller hvis Ministerrådet ikke handler på initiativ af EU-udenrigsministeren, udgøres det nødvendige kvalificerede flertal af to tredjedele af de deltagende stater, der repræsenterer mindst tre femtedele af disse staters befolkninger.

4. De retsakter, der vedtages inden for rammerne af et forstærket samarbejde, er kun bindende for de stater, der deltager deri. De betragtes ikke som gældende ret, der skal accepteres af de stater, der søger om optagelse i Unionen.

AFSNIT VI: UNIONENS DEMOKRATISKE LIV

Artikel 44: Princippet om demokratisk lighed

Unionen respekterer i alle sine aktiviteter princippet om lighed mellem dens borgere. Borgerne nyder lige stor opmærksomhed fra EU-institutionernes side.

Artikel 45: Princippet om repræsentativt demokrati

1. Unionens funktionsmåde bygger på princippet om repræsentativt demokrati.
2. Borgerne er direkte repræsenteret på EU-plan i Europa-Parlamentet. Medlemsstaterne er repræsenteret i Det Europæiske Råd og i Ministerrådet af deres regeringer, der selv er ansvarlige over for de nationale parlamenter, som deres borgere har valgt.
3. Enhver borger har ret til at deltage i Unionens demokratiske liv. Beslutningerne træffes så åbent som muligt og så tæt på borgerne som muligt.
4. Politiske partier på europæisk plan bidrager til at skabe en europæisk politisk bevidsthed og til at udtrykke unionsborgernes vilje.

Artikel 46: Princippet om deltagelsesdemokrati

1. EU-institutionerne giver på passende måder borgere og repræsentative sammenslutninger mulighed for at give udtryk for deres opfattelser angående alle Unionens arbejdsområder og for at diskutere dem offentligt.
2. EU-institutionerne fører en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet.
3. Kommissionen foretager brede høringer af de berørte parter for at sikre sammenhæng og gennemsigtighed i Unionens handlinger.
4. Et antal borgere på mindst en million fra et betydeligt antal medlemsstater kan opfordre Kommissionen til at fremsætte passende forslag om spørgsmål, der efter borgernes opfattelse kræver udarbejdelse af en EU-retsakt til gennemførelse af denne forfatning. Bestemmelserne om de specifikke procedurer og betingelser for fremsættelse af et sådant borgerinitiativ fastlægges ved europæisk lov.

Artikel 47: Arbejdsmarkedets parter og den uafhængige dialog mellem disse

Den Europæiske Union anerkender og fremmer arbejdsmarkedsparternes rolle på EU-plan under hensyntagen til de nationale systemers forskelligartede karakter; den letter dialogen mellem dem og respekterer deres uafhængighed.

Artikel 48: Den europæiske ombudsmand

En europæisk ombudsmand udnævnt af Europa-Parlamentet modtager klager over tilfælde af dårlig forvaltning i Unionens institutioner, organer eller agenturer; han eller hun undersøger og aflægger beretning herom. Den europæiske ombudsmand udfører sit hverv i fuldstændig uafhængighed.

Artikel 49: Åbenhed i EU-institutionernes arbejde

1. For at fremme gode styreformer og sikre civilsamfundets deltagelse arbejder Unionens institutioner, organer og agenturer så åbent som muligt.
2. Europa-Parlamentets møder er offentlige, og det gælder også Ministerrådets samlinger, når det behandler og vedtager lovgivningsforslag.
3. Alle unionsborgere og alle fysiske og juridiske personer, der har bopæl eller hjemsted i en medlemsstat, har ret til aktindsigt i dokumenter fra Unionens institutioner, organer og agenturer på de betingelser, der er fastsat i del III, uanset hvilken form dokumenterne foreligger i.
4. De generelle principper for samt begrænsninger i aktindsigten af hensyn til offentlige eller private interesser fastsættes ved en europæisk lov.
5. De institutioner, organer og agenturer, der er nævnt i stk. 3, fastsætter hver især i deres forretningsordener særlige bestemmelser vedrørende aktindsigt i overensstemmelse med den europæiske lov, der er nævnt i stk. 4.

Artikel 50: Beskyttelse af personoplysninger

1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger om vedkommende selv.
2. Reglerne for beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger foretaget af Unionens institutioner, organer og agenturer samt af medlemsstaterne under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten, og reglerne for den frie udveksling af personoplysninger fastsættes ved en europæisk lov. Overholdelsen af disse regler kontrolleres af en uafhængig myndighed.

Artikel 51: Kirkers og konfessionsløse organisationers status

1. Unionen respekterer og må ikke anfægte den status, som kirker og religiøse sammenslutninger eller samfund har i medlemsstaterne i henhold til national lovgivning.
2. Unionen respekterer ligeledes filosofiske og konfessionsløse organisationers status.
3. Unionen opretholder en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med disse kirker og organisationer i anerkendelse af deres identitet og specifikke bidrag.

AFSNIT VII: UNIONENS FINANSER

Artikel 52: Budgetmæssige og finansielle principper

1. Alle Unionens indtægter og udgifter skal anslås for hvert regnskabsår og opføres i budgettet i overensstemmelse med bestemmelserne i del III.
2. Indtægter og udgifter på budgettet skal balancere.
3. De udgifter, der er opført på budgettet, bevilges for et regnskabsår ad gangen i overensstemmelse med den europæiske lov, der er nævnt i artikel III-314.
4. Før der kan afholdes udgifter på budgettet, skal der vedtages en juridisk bindende retsakt, der giver et retsgrundlag for Unionens tiltag og for afholdelsen af udgifterne i overensstemmelse med den europæiske lov, der er nævnt i artikel III-314. Denne retsakt skal have form af en europæisk lov, en europæisk rammelov, en europæisk bekendtgørelse eller en europæisk afgørelse.

5. For at sikre budgetdisciplin vedtager Unionen ingen retsakter, der kan have betydelig indvirkning på budgettet, uden at afgive forsikring om, at forslaget eller foranstaltningen kan finansieres inden for rammerne af Unionens egne indtægter og den flerårige finansielle ramme, der er nævnt i artikel 54.
6. Unionens budget gennemføres i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning. Medlemsstaterne og Unionen samarbejder med henblik på at sikre, at bevillingerne anvendes i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning.
7. Unionen og medlemsstaterne bekæmper svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser, i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel III-317.

Artikel 53: Unionens indtægter

1. Unionen tilvejebringer de nødvendige midler med henblik på at nå sine mål og gennemføre sin politik.
2. Unionens budget finansieres med forbehold af andre indtægter fuldt ud af egne indtægter.
3. Ved en europæisk lov vedtaget af Ministerrådet fastlægges rammerne for Unionens indtægter, kan der indføres nye indtægtskategorier og kan en eksisterende kategori ophæves. En sådan lov træder først i kraft, når medlemsstaterne har godkendt den i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Ministerrådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.
4. De nærmere bestemmelser om Unionens indtægter fastsættes ved en europæisk lov vedtaget af Ministerrådet. Ministerrådet træffer afgørelse efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Artikel 54: Den flerårige finansielle ramme

1. Formålet med den flerårige finansielle ramme er at sikre en velordnet udvikling i Unionens udgifter inden for rammerne af de egne indtægter. Den fastlægger de årlige lofter for forpligtelsesbevillingerne for hver enkelt udgiftskategori i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel III-304.
2. Den flerårige finansielle ramme fastlægges ved en europæisk lov vedtaget af Ministerrådet. Ministerrådet træffer afgørelse, når Europa-Parlamentet har givet sin godkendelse med et flertal af sine medlemmer.
3. Unionens årlige budget overholder den flerårige finansielle ramme.
4. Ministerrådet træffer afgørelse med enstemmighed, når det vedtager den første flerårige finansielle ramme efter forfatningens ikrafttrædelse.

Artikel 55: Unionens budget

Europa-Parlamentet og Ministerrådet vedtager på forslag af Kommissionen den europæiske lov, der fastlægger Unionens årlige budget, i overensstemmelse med de nærmere bestemmelser i artikel III-306.

AFSNIT VIII: UNIONEN OG DENS NÆROMRÅDER

Artikel 56: Unionen og dens nærområder

1. Unionen udvikler særlige forbindelser med sine nabolande med henblik på at skabe et område med velstand og godt naboskab, der bygger på Unionens værdier og er kendetegnet ved tætte og fredelige forbindelser baseret på samarbejde.

2. Med henblik herpå kan Unionen indgå og gennemføre særlige aftaler med de berørte stater i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel III-222. Disse aftaler kan omfatte gensidige rettigheder og forpligtelser samt muligheden for fælles aktiviteter. Der holdes regelmæssigt samråd om aftalernes gennemførelse.

AFSNIT IX: MEDLEMSKAB AF UNIONEN

Artikel 57: Kriterier for medlemskab og procedure for tiltrædelse af Unionen

1. Unionen er åben for alle europæiske stater, der respekterer værdierne i artikel 2 og forpligter sig til at fremme dem i fællesskab.
2. Enhver europæisk stat, der ønsker at blive medlem af Unionen, kan rette sin ansøgning til Ministerrådet. Europa-Parlamentet og medlemsstaternes nationale parlamenter underrettes om denne ansøgning. Ministerrådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet. Vilkårene og de nærmere bestemmelser for optagelse fastlægges ved en aftale mellem medlemsstaterne og kandidatlandet. Denne aftale forelægges af samtlige kontraherende stater til ratifikation i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Artikel 58: Suspension af de rettigheder, der følger af medlemskab af Unionen

1. Ministerrådet kan med et flertal på fire femtedele af sine medlemmer på begrundet forslag af en tredjedel af medlemsstaterne, Europa-Parlamentet eller Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet vedtage en europæisk afgørelse, der fastslår, at der er en klar fare for, at en medlemsstat groft krænker de værdier, der er nævnt i artikel 2. Inden Ministerrådet fastslår dette, hører det den berørte medlemsstat, og det kan efter samme procedure rette henstillinger til den.

Ministerrådet efterprøver regelmæssigt, om de grunde, der har fået det til at fastslå ovennævnte, stadig er gældende.

2. Det Europæiske Råd kan med enstemmighed på forslag af en tredjedel af medlemsstaterne eller Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet vedtage en europæisk afgørelse, der fastslår, at en medlemsstat groft og vedvarende krænker de værdier, der er nævnt i artikel 2, efter at have opfordret den pågældende medlemsstat til at fremsætte sine bemærkninger.
3. Hvis en krænkelse som nævnt i stk. 2 er fastslået, kan Ministerrådet med kvalificeret flertal vedtage en europæisk afgørelse, der suspenderer visse af de rettigheder, der følger af forfatningens anvendelse på den pågældende medlemsstat, herunder den pågældende medlemsstats stemmerettigheder i Ministerrådet. Ministerrådet tager i så fald hensyn til en sådan suspensions mulige følger for fysiske og juridiske personers rettigheder og forpligtelser.

Den pågældende medlemsstat er under alle omstændigheder fortsat bundet af sine forpligtelser i henhold til forfatningen.

4. Ministerrådet kan senere med kvalificeret flertal vedtage en europæisk afgørelse om ændring eller ophævelse af foranstaltninger truffet i medfør af stk. 3 som følge af ændringer i den situation, der førte til, at de blev indført.
5. Ved anvendelsen af denne artikel træffer Ministerrådet afgørelse uden at tage den pågældende medlemsstats stemme i betragtning. Hvis medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, undlader at stemme, hindrer dette ikke vedtagelsen af afgørelser som nævnt i stk. 2.

Dette stykke gælder også, hvis stemmerettigheder suspenderes i medfør af stk. 3.

6. Ved anvendelsen af stk. 1 og 2 træffer Europa-Parlamentet afgørelse med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer, der repræsenterer et flertal af medlemmerne.

Artikel 59: Frivillig udtræden af Unionen

1. Enhver medlemsstat kan i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser beslutte at udtræde af Den Europæiske Union.
2. Hvis en medlemsstat beslutter at udtræde, meddeler den det til Det Europæiske Råd, der behandler denne meddelelse. På baggrund af Det Europæiske Råds retningslinjer forhandler og indgår Unionen en aftale med den pågældende stat om de nærmere bestemmelser for statens udtræden under hensyn til rammen for dens fremtidige forbindelser med Unionen. Denne aftale indgås på Unionens vegne af Ministerrådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal efter godkendelse fra Europa-Parlamentet.

Repræsentanten for den udtrædende stat deltager ikke i Det Europæiske Råds eller Ministerrådets drøftelser eller afgørelser vedrørende denne stat.

3. Denne forfatning ophører med at finde anvendelse på den berørte stat på datoen for udtrædelsesaftalens ikrafttræden eller, hvis en sådan aftale ikke foreligger, to år efter meddelelsen i stk. 2, medmindre Det Europæiske Råd efter aftale med den pågældende medlemsstat beslutter at forlænge denne frist.
4. Hvis en stat, der er udtrådt af Unionen, på ny anmoder om medlemskab, behandles denne anmodning efter proceduren i artikel 57.

DEL II

DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

PRÆAMBEL

De europæiske folk har med skabelsen af en stadig snævrere sammenslutning besluttet at dele en fredelig fremtid, der bygger på fælles værdier.

Unionen, der er sig sin åndelige og etiske arv bevidst, bygger på de udelelige og universelle værdier: menneskets værdighed, frihed, lighed og solidaritet; den bygger på demokrati- og retsstatsprincippet. Den sætter mennesket i centrum for sit virke med indførelsen af unionsborgerskabet og skabelsen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Unionen bidrager til bevarelsen og udviklingen af disse fælles værdier under hensyn til de europæiske folks forskelligartede kulturer og traditioner samt til medlemsstaternes nationale identitet og organisering af deres offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan; den søger at fremme en afbalanceret og bæredygtig udvikling og sikrer fri bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital samt etableringsfrihed.

Med henblik herpå er det nødvendigt at styrke beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder på baggrund af samfundsudviklingen, de sociale fremskridt og den videnskabelige og teknologiske udvikling ved at gøre disse rettigheder mere synlige i et charter.

Dette charter bekræfter under hensyn til Unionens kompetencer og opgaver samt nærhedsprincippet de rettigheder, der bl.a. følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner og internationale forpligtelser, den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, de socialpagter, som Unionen og Europarådet har vedtaget, samt Den Europæiske Unions Domstols og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. Chartret vil i den forbindelse blive fortolket af Unionens og medlemsstaternes domstole under behørig hensyntagen til de forklaringer, der blev udarbejdet på foranledning af præsidiets for den forsamling, der udarbejdede chartret.

Disse rettigheder medfører ansvar og pligter såvel over for andre mennesker som over for det menneskelige fællesskab og de kommende generationer.

Unionen anerkender således nedennævnte rettigheder, friheder og principper.

AFSNIT I: VÆRDIGHED

Artikel II-1: Den menneskelige værdighed

Den menneskelige værdighed er ukrænkelig. Den skal respekteres og beskyttes.

Artikel II-2: Ret til livet

1. Ethvert menneske har ret til livet.
2. Ingen må idømmes dødsstraf eller henrettes.

Artikel II-3: Ret til respekt for menneskets integritet

1. Enhver har ret til respekt for sin fysiske og mentale integritet.
2. I forbindelse med lægevidenskab og biologi skal især følgende respekteres:
 - a) frit og informeret samtykke fra den berørte person i overensstemmelse med lovens bestemmelser
 - b) forbud mod racehygiejnisk praksis, navnlig praksis, der har til formål at udvælge mennesker
 - c) forbud mod kommercialisering af menneskekroppen og dele heraf som sådan
 - d) forbud mod reproduktiv kloning af mennesker.

Artikel II-4: Forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf

Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Artikel II-5: Forbud mod slaveri og tvangsarbejde

1. Ingen må holdes i slaveri eller trældom.
2. Ingen må pålægges at udføre tvangs- eller pligtarbejde.
3. Menneskehandel er forbudt.

AFSNIT II: FRIHEDER

Artikel II-6: Ret til frihed og sikkerhed

Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed.

Artikel II-7: Respekt for privatliv og familieliv

Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin kommunikation.

Artikel II-8: Beskyttelse af personoplysninger

1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører ham/hende.
2. Disse oplysninger skal behandles rimeligt, til udtrykkeligt angivne formål og på grundlag af de berørte personers samtykke eller på et andet berettiget ved lov fastsat grundlag. Enhver har ret til adgang til indsamlede oplysninger, der vedrører ham/hende, og til berigtigelse heraf.
3. Overholdelsen af disse regler er underlagt en uafhængig myndigheds kontrol.

Artikel II-9: Ret til at indgå ægteskab og ret til at stifte familie

Retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie sikres i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Artikel II-10: Ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed

1. Enhver har ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Denne ret omfatter frihed til at skifte religion eller tro samt frihed til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke.
2. Retten til militærnægtelse af samvittighedsgrunde anerkendes i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Artikel II-11: Ytrings- og informationsfrihed

1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser.
2. Mediefrihed og mediernes pluralisme respekteres.

Artikel II-12: Forsamlings- og foreningsfrihed

1. Enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed på alle niveauer, navnlig i forbindelse med politiske og faglige sammenslutninger og medborgersammenslutninger, hvilket indebærer, at enhver har ret til sammen med andre at oprette fagforeninger og at slutte sig hertil for at beskytte sine interesser.
2. Politiske partier på unionsplan bidrager til at udtrykke unionsborgernes politiske vilje.

Artikel II-13: Frihed for kunst og videnskab

Der er frihed for kunst og videnskabelig forskning. Den akademiske frihed respekteres.

Artikel II-14: Ret til uddannelse

1. Enhver har ret til uddannelse samt til adgang til erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse.
2. Denne ret omfatter muligheden for gratis at følge den obligatoriske undervisning.
3. Friheden til at oprette uddannelsesinstitutioner under overholdelse af de demokratiske principper samt retten for forældre til at sikre sig, at deres børn undervises i overensstemmelse med deres egen religiøse, filosofiske og pædagogiske overbevisning, respekteres i henhold til de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Artikel II-15: Erhvervsfrihed og ret til at arbejde

1. Enhver har ret til at arbejde og til at udøve et frit valgt eller accepteret erhverv.
2. Enhver unionsborger har frihed til at søge beskæftigelse, arbejde, etablere sig og levere tjenesteydelser i alle medlemsstaterne.
3. Tredjelandstatsborgere, der har tilladelse til at arbejde på medlemsstaternes område, har ret til samme arbejdsvilkår som unionsborgere.

Artikel II-16: Frihed til at oprette og drive egen virksomhed

Friheden til at oprette og drive egen virksomhed anerkendes i overensstemmelse med EU-fællesskabsretten og national lovgivning og praksis.

Artikel II-17: Ejendomsret

1. Enhver har ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til almenvellet.
2. Intellectuel ejendomsret er beskyttet.

Artikel II-18: Asylret

Asylretten sikres under iagttagelse af reglerne i Genève-konventionen af 28. juli 1951 og protokollen af 31. januar 1967 om flygtninges retsstilling og i overensstemmelse med forfatningen.

Artikel II-19: Beskyttelse i tilfælde af udsendelse, udvisning og udlevering

1. Kollektiv udvisning er forbudt.
2. Ingen må udsendes, udvises eller udleveres til en stat, hvor der er en alvorlig risiko for at blive idømt dødsstraf eller udsat for tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende straf eller behandling.

AFSNIT III: LIGESTILLING

Artikel II-20: Lighed for loven

Alle mennesker er lige for loven.

Artikel II-21: Ikke-forskelsbehandling

1. Enhver forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder, seksuel orientering eller ethvert andet forhold er forbudt.
2. Inden for anvendelsesområdet for forfatningen og med forbehold af dens særlige bestemmelser er enhver forskelsbehandling på grund af nationalitet forbudt.

Artikel II-22: Kulturel, religiøs og sproglig mangfoldighed

Unionen respekterer den kulturelle, religiøse og sproglige mangfoldighed.

Artikel II-23: Ligestilling mellem mænd og kvinder

Der skal sikres ligestilling mellem mænd og kvinder på alle områder, herunder i forbindelse med beskæftigelse, arbejde og løn.

Princippet om ligestilling er ikke til hinder for opretholdelse eller vedtagelse af foranstaltninger, der giver det underrepræsenterede køn specifikke fordele.

Artikel II-24: Børns rettigheder

1. Børn har ret til den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for deres trivsel. De kan frit udtrykke deres synspunkter. Der tages hensyn hertil i forhold, der vedrører dem, i overensstemmelse med deres alder og modenhed.
2. I alle handlinger vedrørende børn, uanset om de udføres af offentlige myndigheder eller private institutioner, skal barnets tarv komme i første række.
3. Ethvert barn har ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre, medmindre dette er i modstrid med dets interesser.

Artikel II-25: Ældres rettigheder

Unionen anerkender og respekterer ældres ret til et værdigt og uafhængigt liv og til at deltage i det sociale og kulturelle liv.

Artikel II-26: Integration af mennesker med handicap

Unionen anerkender og respekterer retten for mennesker med handicap til at nyde godt af foranstaltninger, der skal sikre deres autonomi, deres sociale og erhvervs-mæssige integration og deres deltagelse i samfundslivet.

AFSNIT IV: SOLIDARITET

Artikel II-27: Ret til information og høring af arbejdstagerne i virksomheden

Arbejdstagerne eller deres repræsentanter skal på passende niveauer have sikkerhed for information og høring i god tid i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat i EU-lovgivningen og national lovgivning og praksis.

Artikel II-28: Forhandlingsret og ret til kollektive skridt

Arbejdstagere og arbejdsgivere eller deres respektive organisationer har i overensstemmelse med EU-lovgivningen og national lovgivning og praksis ret til at forhandle og indgå kollektive overenskomster på passende niveauer og i tilfælde af interessekonflikter ret til kollektive skridt, herunder strejke, for at forsvare deres interesser.

Artikel II-29: Ret til arbejdsformidling

Enhver har ret til at kunne gøre brug af en gratis arbejdsformidlingstjeneste.

Artikel II-30: Beskyttelse i tilfælde af ubegrundet opsigelse

Enhver arbejdstager har ret til beskyttelse mod ubegrundet opsigelse i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis.

Artikel II-31: Retfærdige og rimelige arbejdsforhold

1. Enhver arbejdstager har ret til sunde, sikre og værdige arbejdsforhold.
2. Enhver arbejdstager har ret til en begrænsning af den maksimale arbejdstid, til daglige og ugentlige hvileperioder samt til årlig ferie med løn.

Artikel II-32: Forbud mod børnearbejde og beskyttelse af unge på arbejdspladsen

Børnearbejde er forbudt. Minimumsalderen for adgang til at udføre erhvervsarbejde må ikke være lavere end den alder, hvor skolepligten ophører, dog med forbehold af regler, der er gunstigere for de unge, og af begrænsede undtagelser.

Unge, der udfører erhvervsarbejde, skal sikres arbejdsbetingelser, som er tilpasset deres alder, samt beskyttelse mod økonomisk udnyttelse og enhver form for arbejde, der kan skade deres sikkerhed, sundhed og fysiske, mentale, moralske eller sociale udvikling, eller som kan gå ud over deres skolegang.

Artikel II-33: Familieliv og arbejdsliv

1. Der drages omsorg for juridisk, økonomisk og social beskyttelse af familien.
2. For at kunne forene familieliv og arbejdsliv har enhver ret til at være beskyttet mod afskediggelse på grund af graviditet og barsel samt ret til betalt barselsorlov og til forældreorlov efter et barns fødsel eller ved adoption af et barn.

Artikel II-34: Social sikring og social bistand

1. Unionen anerkender og respekterer retten til adgang til sociale sikringsydelser og sociale tjenester, f.eks. i tilfælde af graviditet og barsel, sygdom, arbejdsulykker, plejebenhov eller alderdom samt i tilfælde af arbejdsløshed, efter de bestemmelser, der er fastsat ved EU-lovgivningen og medlemsstaternes lovgivning og praksis.
2. Enhver, der har bopæl og bevæger sig lovligt inden for Unionens område, har ret til sociale sikringsydelser og sociale fordele i overensstemmelse med EU-lovgivningen og medlemsstaternes lovgivning og praksis.
3. For at bekæmpe social udstødelse og fattigdom anerkender og respekterer Unionen retten til social bistand og boligstøtte, der skal sikre en værdig tilværelse for alle, der ikke har tilstrækkelige midler, efter de bestemmelser, der er fastsat ved EU-lovgivningen og medlemsstaternes lovgivning og praksis.

Artikel II-35: Sundhedsbeskyttelse

Enhver har ret til at få adgang til forebyggende sundhedsydelser og til at modtage lægehjælp på de betingelser, der er fastsat ved medlemsstaternes lovgivning og praksis. Der skal sikres et højt sundhedsbeskyttelsesniveau ved fastlæggelsen og gennemførelsen af alle Unionens politikker og aktiviteter.

Artikel II-36: Adgang til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse

Unionen anerkender og respekterer adgangen til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, som fastsat i medlemsstaternes lovgivning og praksis, i overensstemmelse med forfatningen med det formål at fremme social og territorial samhørighed i Unionen.

Artikel II-37: Miljøbeskyttelse

Et højt miljøbeskyttelsesniveau og forbedring af miljøkvaliteten skal integreres i Unionens politikker og sikres i overensstemmelse med princippet om en bæredygtig udvikling.

Artikel II-38: Forbrugerbeskyttelse

Der sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Unionens politikker.

AFSNIT V: BORGERRETTIGHEDER

Artikel II-39: Stemmeret og valgbarhed til Europa-Parlamentet

1. Enhver unionsborger har valgret og er valgbar ved valg til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, hvor han/hun har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat.
2. Medlemmerne af Europa-Parlamentet vælges ved almindelige direkte, frie og hemmelige valg.

Artikel II-40: Stemmeret og valgbarhed til kommunale valg

Enhver unionsborger har valgret og er valgbar ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor han/hun har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat.

Artikel II-41: Ret til god forvaltning

1. Enhver har ret til at få sin sag behandlet uvildigt, retfærdigt og inden for en rimelig frist af Unionens institutioner, organer og agenturer.
2. Denne ret omfatter navnlig:
 - a) retten for enhver til at blive hørt, inden der træffes en individuel foranstaltning over for ham/hende, som måtte berøre ham/hende negativt
 - b) retten for enhver til aktindsigt i de akter, der vedrører ham/hende, under iagttagelse af legitime fortrolighedshensyn samt tavshedspligt og sagernes fortrolighed
 - c) pligt for forvaltningen til at begrunde sine beslutninger.
3. Enhver har ret til erstatning fra Unionen for skader forvoldt af institutionerne eller de ansatte under udøvelsen af deres hverv i overensstemmelse med de almindelige principper, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer.
4. Enhver kan henvende sig til Unionens institutioner på et af forfatningens sprog og skal have svar på samme sprog.

Artikel II-42: Ret til aktindsigt

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat har ret til aktindsigt i dokumenter fra Unionens institutioner, organer og agenturer, uanset i hvilken form dokumenterne foreligger.

Artikel II-43: Den Europæiske Ombudsmand

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat har ret til at klage til Den Europæiske Ombudsmand over tilfælde af fejl og forsømmelser i forbindelse med handlinger foretaget af Unionens institutioner, organer eller agenturer med undtagelse af Europa-Domstolen og Retten under udøvelsen af deres domstolsfunktioner.

Artikel II-44: Ret til at indgive andragender

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet.

Artikel II-45: Fri bevægelighed og opholdsret

1. Enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.
2. Fri bevægelighed og opholdsret kan i overensstemmelse med forfatningen indrømmes tredjelandstatsborgere, der har lovligt ophold på en medlemsstats område.

Artikel II-46: Diplomatsk og konsulær beskyttelse

Enhver unionsborger nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, hvori han/hun er statsborger, ikke er repræsenteret, enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheders beskyttelse på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat.

AFSNIT VI: RETFÆRDIGHED I RETSSYSTEMET

Artikel II-47: Adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol

Enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i denne artikel.

Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov. Enhver skal have mulighed for at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret.

Der ydes retshjælp til dem, der ikke har tilstrækkelige midler, hvis en sådan hjælp er nødvendig for at sikre effektiv adgang til domstolsprøvelse.

Artikel II-48: Uskyldsformodning og forsvarets rettigheder

1. Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans/hendes skyld er bevist i overensstemmelse med loven.
2. Respekt for forsvarets rettigheder er sikret enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse.

Artikel II-49: Legalitetsprincippet og princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf

1. Ingen kan kendes skyldig i et strafbart forhold på grund af en handling eller undladelse, som ikke udgjorde en forbrydelse efter national ret eller international ret på det tidspunkt, da den blev begået. Der kan heller ikke pålægges en strengere straf end den, der var anvendelig på det tidspunkt, da lovovertrædelsen blev begået. Hvis der, efter at en lovovertrædelse er begået, i loven fastsættes en mildere straf, skal denne anvendes.
2. Denne artikel er ikke til hinder for, at en person domfældes og straffes for en handling eller undladelse, som på det tidspunkt, da den blev begået, var en forbrydelse ifølge de almindelige principper, der er anerkendt af alle nationer.
3. Straffens omfang skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen.

Artikel II-50: Ret til ikke at blive retsfulgt eller straffet to gange for samme lovovertrædelse

Ingen skal i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken han/hun allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i en af Unionens medlemsstater i overensstemmelse med lovgivningen.

AFSNIT VII: ALMINDELIGE BESTEMMELSER VEDRØRENDE FORTOLKNING OG ANVENDELSE AF CHARTRET

Artikel II-51: Anvendelsesområde

1. Bestemmelserne i dette charter er rettet til Unionens institutioner, organer og agenturer under iagttagelse af nærhedsprincippet samt til medlemsstaterne, dog kun når de gennemfører EU-retten. De respekterer derfor rettighederne, overholder principperne og fremmer anvendelsen heraf i overensstemmelse med deres respektive kompetencer og under overholdelse af grænserne for de kompetencer, der er tildelt Unionen i andre dele af forfatningen.
2. Dette charter udvider ikke anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens kompetencer og skaber ingen nye kompetencer eller nye opgaver for Unionen og ændrer ikke de kompetencer og opgaver, der er fastlagt i andre dele af forfatningen.

Artikel II-52: Rækkevidde og fortolkning af rettigheder og principper

1. Enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved dette charter, skal være fastlagt i lovgivningen og skal respektere disse rettigheds og friheders væsentligste indhold. Under iagttagelse af proportionalitetsprincippet kan der kun indføres begrænsninger, såfremt disse er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der er anerkendt af Unionen, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder.
2. De rettigheder, der anerkendes i dette charter, og for hvilke der er fastlagt bestemmelser i andre dele af forfatningen, udøves på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastlagt i disse relevante dele.
3. I det omfang dette charter indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, har de samme betydning og omfang som i konventionen. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse.
4. I det omfang dette charter anerkender grundlæggende rettigheder, således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, skal disse rettigheder fortolkes i harmoni med disse traditioner.
5. De bestemmelser i dette charter, der indeholder principper, kan gennemføres ved retsakter og gennemførelsesretsakter vedtaget af Unionens institutioner og organer og ved retsakter vedtaget af medlemsstaterne, når de gennemfører EU-ret, under udøvelse af deres respektive kompetencer. De kan kun påberåbes over for en domstol i forbindelse med fortolkning af sådanne retsakter og kontrol af disses lovmedholdelighed.
6. Der tages fuldt hensyn til nationale love og national praksis som angivet i dette charter.

Artikel II-53: Beskyttelsesniveau

Ingen bestemmelse i dette charter må fortolkes som en begrænsning af eller et indgreb i de grundlæggende menneskerettigheder og frihedsrettigheder, der anerkendes i EU-retten og folkeretten, i de internationale konventioner, som Unionen eller alle medlemsstaterne er parter i, herunder den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, samt i medlemsstaternes forfatninger på disses respektive anvendelsesområder.

Artikel II-54: Forbud mod misbrug af rettigheder

Intet i dette charter må fortolkes, som om det medførte ret til at inklade sig på en aktivitet eller udføre en handling med sigte på at tilintetgøre de rettigheder og friheder, der er anerkendt i dette charter, eller at begrænse disse rettigheder og friheder i videre omfang, end der er hjemmel for i dette charter.

PROTOKOL OM DE NATIONALE PARLAMENTERS ROLLE I DEN EUROPÆISKE UNION

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM MINDER OM, at den måde, hvorpå de enkelte nationale parlamenter udøver kontrol med deres egen regering i relation til Den Europæiske Unions aktiviteter, falder ind under den enkelte medlemsstats særlige forfatningsmæssige system og praksis,

SOM imidlertid ØNSKER at tilskynde til, at de nationale parlamenter i højere grad inddrages i Den Europæiske Unions aktiviteter, og at øge deres muligheder for at udtrykke deres synspunkter vedrørende såvel lovgivningsforslag som andre spørgsmål, der kan være af særlig interesse for dem,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til forfatningen:

I. Information til medlemsstaternes nationale parlamenter

1. Kommissionen sender alle sine høringsdokumenter (grøn- og hvidbøger og meddelelser) direkte til medlemsstaternes nationale parlamenter, så snart de bliver offentliggjort. Kommissionen sender ligeledes det årlige lovgivningsprogram og alle andre instrumenter vedrørende programmering af lovgivningen eller politikstrategi, som den forelægger Europa-Parlamentet og Ministerrådet, til medlemsstaternes nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til Europa-Parlamentet og Ministerrådet.
2. Alle lovgivningsforslag, der forelægges Europa-Parlamentet og Ministerrådet, sendes samtidig til medlemsstaternes nationale parlamenter.

3. Medlemsstaternes nationale parlamenter kan efter den procedure, der er fastlagt i protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, sende forældene for Europa-Parlamentet, Ministerrådet og Kommissionen en begrundet udtalelse om, hvorvidt et lovgivningsforslag overholder nærhedsprincippet.
4. Der skal forløbe en periode på seks uger mellem det tidspunkt, hvor Kommissionen stiller et lovgivningsforslag til rådighed for Europa-Parlamentet, Ministerrådet og medlemsstaternes nationale parlamenter på Den Europæiske Unions officielle sprog, og det tidspunkt, hvor det sættes på Ministerrådets dagsorden med henblik på vedtagelse eller vedtagelse af en holdning inden for rammerne af en lovgivningsprocedure; denne frist kan dog fraviges på grund af en sags hastende karakter, som skal begrundes i retsaksen eller Ministerrådets holdning. Bortset fra i behørigt begrundede hastetilfælde kan der ikke i denne seksugers periode fastslås enighed om et lovgivningsforslag. Der skal gå ti dage mellem det tidspunkt, hvor et forslag optages på Ministerrådets dagsorden, og Ministerrådets vedtagelse af en holdning.
5. Ministerrådets dagsordener og resultaterne af Ministerrådets samlinger, herunder protokollerne fra de samlinger, hvor Ministerrådet har drøftet lovgivningsforslag, sendes direkte til medlemsstaternes nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til medlemsstaternes regeringer.
6. Når Det Europæiske Råd påtænker at gøre brug af bestemmelsen i forfatningens artikel I-24, stk. 4, første afsnit, underrettes de nationale parlamenter, inden der træffes nogen afgørelse.

Når Det Europæiske Råd påtænker at gøre brug af bestemmelsen i forfatningens artikel I-24, stk. 4, andet afsnit, underrettes de nationale parlamenter, mindst fire måneder før der træffes afgørelse.

7. Revisionsretten sender sin årsberetning til medlemsstaternes nationale parlamenter til orientering samtidig med fremsendelsen til Europa-Parlamentet og Ministerrådet.
8. Hvis de nationale parlamenter har to kamre, finder disse bestemmelser anvendelse på begge kamre.

II. Interparlamentarisk samarbejde

9. Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter fastlægger i fællesskab, hvordan de kan organisere og fremme det interparlamentariske samarbejde inden for Den Europæiske Union effektivt og regelmæssigt.
10. Konferencen for Organer med Ansvar for EU-anliggender i Unionens Parlamenter kan forelægge Europa-Parlamentet, Ministerrådet og Kommissionen de bidrag, som den finder hensigtsmæssige. Denne konference fremmer endvidere udveksling af oplysninger og bedste praksis mellem medlemsstaternes parlamenter og Europa-Parlamentet, herunder mellem deres fagudvalg. Konferencen kan ligeledes afholde interparlamentariske konferencer om specifikke emner, navnlig for at drøfte spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Bidrag fra konferencen forpligter på ingen måde de nationale parlamenter og foregriber ikke deres holdning.

PROTOKOL OM ANVENDELSE AF NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER, at beslutningerne træffes så tæt på borgerne som muligt,

SOM ER BESLUTTET PÅ at fastsætte betingelser for anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet som nedfældet i artikel I-9 i forfatningen samt at indføre et system for kontrol med institutionernes anvendelse af disse principper,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til forfatningen:

1. Hver enkelt institution sikrer til stadighed, at nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet som defineret i forfatningens artikel I-9 overholdes.
2. Inden Kommissionen fremsætter forslag til en retsakt, foretager den omfattende konsultationer. Disse konsultationer skal, når det er relevant, tage hensyn til de planlagte foranstaltningers regionale og lokale dimension. I ekstraordinært hastende tilfælde foretager Kommissionen ikke sådanne konsultationer. Den begrundes sin beslutning i forslaget.
3. Kommissionen sender alle sine lovgivningsforslag samt sine ændrede forslag til medlemsstaternes nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til EU-lovgiveren. Så snart Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutninger og Ministerrådets holdninger er vedtaget, sendes de til medlemsstaternes nationale parlamenter.

4. Kommissionen begrundet sine forslag med hensyn til nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Ethvert lovgivningsforslag bør indeholde en detaljeret analyse, der gør det muligt at foretage en vurdering af overholdelsen af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Denne analyse skal omfatte en vurdering af forslaget's finansielle virkninger og, når der er tale om en rammelov, af dens følger for de bestemmelser, som medlemsstaterne skal træffe, herunder eventuelt regional lovgivning. Begrundelsen for at fastslå, at et EU-mål bedre kan nås på EU-plan, skal underbygges af kvalitative og om muligt kvantitative indikatorer. Kommissionen skal tage i betragtning, at enhver byrde af finansiell eller administrativ art, der pålægges Unionen, nationale regeringer, regionale eller lokale myndigheder, erhvervsdrivende og borgere, skal begrænses mest muligt og stå i rimeligt forhold til det mål, der skal nås.
5. Ethvert nationalt parlament i en medlemsstat eller ethvert kammer i et nationalt parlament kan, senest seks uger efter at Kommissionen har forelagt et lovgivningsforslag, sende en begrundet udtalelse til formændene for Europa-Parlamentet, Ministerrådet og Kommissionen, der forklarer, hvorfor det mener, at det pågældende forslag ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. De nationale parlamenter eller kamrene i de nationale parlamenter skal, når det er relevant, konsultere de regionale parlamenter med lovgivningskompetence.
6. Europa-Parlamentet, Ministerrådet og Kommissionen tager hensyn til de begrundede udtalelser, der fremsættes af medlemsstaternes nationale parlamenter eller af et kammer i disse parlamenter.

De nationale parlamenter i de medlemsstater, der har et parlamentarisk etkammersystem, råder over to stemmer, mens hvert af kamrene i parlamentariske tokammersystemer råder over én stemme.

Såfremt de begrundede udtalelser om, at et forslag fra Kommissionen krænker nærhedsprincippet, repræsenterer mindst to tredjedele af samtlige de stemmer, som er tildelt medlemsstaternes nationale parlamenter og kamrene i de nationale parlamenter, skal Kommissionen tage sit forslag op til fornyet overvejelse. Denne tærskel er på mindst en fjerdedel, når der er tale om et forslag fra Kommissionen eller et initiativ fra en gruppe af medlemsstater inden for rammerne af bestemmelserne i forfatningens artikel III-160 vedrørende området med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Efter denne fornyede overvejelse kan Kommissionen beslutte at opretholde sit forslag, ændre det eller trække det tilbage. Kommissionen begrundes sin beslutning.

7. Domstolen har kompetence til at udtale sig om klager over lovgivningsmæssige retsakters krænkelser af nærhedsprincippet; sådanne klager indbringes i henhold til de nærmere bestemmelser i forfatningens artikel III-266 af medlemsstaterne eller fremsendes af disse i overensstemmelse med deres interne retssystem på vegne af en medlemsstats nationale parlament eller et kammer i dette parlament

I overensstemmelse med samme artikel i forfatningen kan Regionsudvalget også indbringe sådanne klager over lovgivningsmæssige retsakter, hvis vedtagelse det ifølge forfatningen skal høres om.

8. Kommissionen forelægger hvert år Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet, Ministerrådet og medlemsstaternes nationale parlamenter en rapport om anvendelsen af forfatningens artikel I-9. Årsrapporten sendes også til Regionsudvalget og Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

**PROTOKOL OM BORGERNES REPRÆSENTATION I
EUROPA-PARLAMENTET OG STEMMEVÆGTNINGEN I DET EUROPÆISKE RÅD
OG MINISTERRÅDET**

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om indførelse af en forfatning for Europa:

**ARTIKEL 1
Bestemmelser vedrørende Europa-Parlamentet**

1. For valgperioden 2004-2009 fastsættes antallet af repræsentanter i Europa-Parlamentet for hver enkelt medlemsstat til:

Belgien	24
Den Tjekkiske Republik	24
Danmark	14
Tyskland	99
Estland	6
Grækenland	24
Spanien	54
Frankrig	78
Irland	13
Italien	78
Cypern	6
Letland	9
Litauen	13
Luxembourg	6
Ungarn	24
Malta	5
Nederlandene	27
Østrig	18
Polen	54
Portugal	24
Slovenien	7
Slovakiet	14
Finland	14
Sverige	19
Det Forenede Kongerige	78

ARTIKEL 2
Bestemmelser vedrørende stemmевægtningen i
Det Europæiske Råd og Ministerrådet

1. Følgende bestemmelser gælder indtil 1. november 2009, jf. dog forfatningens artikel I-24.

Ved afgørelser i Det Europæiske Råd og Ministerrådet, der kræver kvalificeret flertal, tildeles medlemmernes stemmer følgende vægt:

Belgien	12
Den Tjekkiske Republik	12
Danmark	7
Tyskland	29
Estland	4
Grækenland	12
Spanien	27
Frankrig	29
Irland	7
Italien	29
Cypern	4
Letland	4
Litauen	7
Luxembourg	4
Ungarn	12
Malta	3
Nederlandene	13
Østrig	10
Polen	27
Portugal	12
Slovenien	4
Slovakiet	7
Finland	7
Sverige	10
Det Forenede Kongerige	29

Rådets afgørelser træffes med mindst 232 stemmer for afgivet af et flertal af medlemmerne, når afgørelsen i henhold til denne forfatning skal træffes på forslag af Kommissionen. I alle andre tilfælde træffes Rådets afgørelser med mindst 232 stemmer for afgivet af mindst to tredjedele af medlemmerne.

Når Det Europæiske Råd træffer afgørelse med kvalificeret flertal, kan et medlem af Det Europæiske Råd eller Ministerrådet kræve, at det kontrolleres, at de medlemsstater, der udgør dette kvalificerede flertal, repræsenterer mindst 62% af Unionens samlede befolkning. Hvis det viser sig, at denne betingelse ikke er opfyldt, er den pågældende afgørelse ikke vedtaget.

2. For senere tiltrædelser beregnes den tærskel, der er nævnt i foregående afsnit, således, at tærsklen for det kvalificerede flertal udtrykt i stemmer ikke overstiger den tærskel, der følger af tabellen i erklæringen vedrørende udvidelsen af Den Europæiske Union, som er optaget i slutakten fra den konference, der vedtog Nice-traktaten.

o
o o

ERKLÆRING

knyttet til protokollen om borgernes repræsentation i Europa-Parlamentet og stemmевægtningen i Det Europæiske Råd og Ministerrådet

Den Europæiske Unions medlemsstater indtager følgende fælles holdning under konferencerne vedrørende Rumæniens og/eller Bulgariens tiltrædelse af Den Europæiske Union for så vidt angår fordelingen af pladser i Europa-Parlamentet og stemmевægtningen i Det Europæiske Råd og Ministerrådet: Hvis Rumænien og/eller Bulgarien tiltræder Den Europæiske Union, før Det Europæiske Råds afgørelse som nævnt i forfatningens artikel I-19, stk. 2, træder i kraft, beregnes antallet af deres valgte repræsentanter i Europa-Parlamentet på grundlag af tallene 33 og 17, korrigeret efter samme formel som den, der var bestemmende for hver medlemsstats antal repræsentanter i Europa-Parlamentet, som angivet i protokollen om borgernes repræsentation i Europa-Parlamentet og stemmевægtningen i Det Europæiske Råd og Ministerrådet.

Uanset forfatningens artikel I-19, stk. 2, vil tiltrædelsestraktaten kunne foreskrive, at antallet af medlemmer i Europa-Parlamentet midlertidigt kan overstige 736 i den resterende del af valgperioden 2004-2009.

Rumænien og Bulgarien tildeles henholdsvis stemmewægtene 14 og 10 i Det Europæiske Råd og Ministerrådet indtil den 1. november 2009, jf. dog forfatningens artikel I-24, stk. 2. På tidspunktet for hver tiltrædelse træffer Ministerrådet afgørelse om den tærskel, der er nævnt i protokollen om borgernes repræsentation i Europa-Parlamentet og stemmewægtningen i Det Europæiske Råd og Ministerrådet.